

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ»

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою
відеоконференц-зв'язку)**

12–13 травня 2016 року
м. Тернопіль

У двох томах
ТОМ 1

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2016

УДК 378:61

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шутьгай

Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 1. – 348 с.

КОМПЕТЕНЦІІ СТУДЕНТА І ВИКЛАДАЧА ЯК СТАНДАРТ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Ж. Д. Семидоцька, І. О. Чернякова

Харківський національний медичний університет

Вступ. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року наголошує, що перехід від суспільства знань до соціуму життєво компетентних громадян, жорсткий ринок праці вимагають від випускників вишів не тільки знань, умінь, навичок (ЗУН), але й готовності самостійно приймати вірні рішення і відповідати за них в сучасних конкурентних досить агресивних умовах [1]. Наразі на перший план виходять ціннісні орієнтації фахівця, досвід самостійної діяльності, почуття особистої відповідальності, що формують поняття «компетенція», очікуваного результату освіти з кожного предмету. Компетентність – це особливості фахівця, які сприяють його конкурентній спроможності у професійній діяльності [2, 3]. Освітнім стандартом, що задає компетенції, мають бути не тільки ЗУН, але й цілісні характеристики особистості, яка знаходиться у центрі освітнього процесу. Компетенція майбутнього лікаря і його вчителів складається з професійної, особистісної та соціальної складових. Особистісна компетенція – це здатність до рефлексії, саморегуляції, самокритичності, потреби до постійного розвитку, безперервної освіти. Соціальна компетенція полягає у комунікативності, вмінні спілкуватися, визнанні прав та автономії пацієнта, передбачає повагу до колег, схильність і здібність до дискусії, суспільний темперамент, глобальний біоетичний підхід до проблем збереження життя на Землі [4,5,6].

Основна частина. На кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини (ПВМ) компетенції починають формуватися у студентів уже під час осіннього семестру другого курсу, коли майбутні лікарі вперше приходять до клініки на практику з догляду до хворими. Згідно учбової програми, вони спілкуються з пацієнтами, вивчають їхні скарги, історію хвороби, здійснюють загальний огляд, досліджують властивості пульсу, вимірюють артеріальний тиск, знайомляться з доглядом за тяжкохворими, наданням невідкладної долікарської допомоги. У весняному семестрі під час практичних занять з курсу «Основи медичної деонтології» застосовуються симуляційні активні навчальні технології: ділові гри, що симулюють різні моделі взаємовідносин лікаря і пацієнта (патерналістську, технічну, ліберальну, контрактну, тощо), співбесіди з пацієнтами клініки на теми їхнього ставлення до деонтологічних проблем (лікарської таємниці, трансплантології, евтаназії, тощо). Отримані результати обговорюються в учбових кімнатах у дискусійному плані. Такий підхід до практичних занять розвиває комунікативність, прихильність до командної співпраці, закладає підвалини майбутніх складових компетенції (предметну, особистісну, соціальну). На третьому курсі до цього процесу включаються практичні заняття з курсу «Основи біоетики та біобезпеки» та елективного курсу «Теорія пізнання та діагностика», найсуттєвішими принципами при тому є практична робота з пацієнтами у вигляді рольової гри (наприклад, «Діяльність етичної комісії з вирішення конфліктних клінічних ситуацій»), дискусії з проблем, які вивчають-

ся, презентації відеофільмів, рефератів. На практичних заняттях з ПВМ велике значення надається аналізу результатів самостійної роботи студентів з інформаційного пошуку, знанням, отриманих на фундаментальних кафедрах, критичному мисленню. Щороку проводяться междисциплінарні засідання гуртківців кафедр ПВМ №2 і патологічної анатомії, які моделюють клініко-анатомічні лікарські конференції, з участю старшокурсників, що виступають у ролі тьюторів. Таким чином, при успішному навчанні на кафедрі ПВМ у студента формується компетенція «Опитування та фізикальні методи дослідження в клініці внутрішньої медицини». Проведення практичних занять на ґрунті новітніх освітніх технологій вимагає від викладачів гуманітарної, педагогічної освіти, обізнаності у царинах психології, суміжних фундаментальних дисциплін, інтегративного підходу до освіти, володіння варіативною концептуальною компетенцією.

Висновки. Впровадження компетентнісного підходу до вищої медичної освіти зустрічає великі складнощі. Наразі не існує офіційного переліку загальних і спеціальних компетенцій, інструментів до їхнього вимірювання, відсутня відповідна методична база, певна частина викладачів не є готовою до роботи на рівні сучасних освітніх інновацій. Але коли цей підхід буде успішно реалізованим, до закладів охорони здоров'я прийде компетентний випускник медичного вишу, фахівець, який матиме всі необхідні компетенції, здатний виконувати свої професійні обов'язки у специфічному середовищі хвороб, страждань, життя та смерті, надій і відчаю пацієнтів, лікар, якому не загрожуватиме синдром «емоційного вигорання», готовий співчувати, підтримувати, поважати пацієнтів, відстоювати їхні права перед державою, владою, суспільством, захищати життя у всіх його проявах.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-УІІ від 01.07.2014р. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>
2. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Пер. с англ. / Дж.Равен. – М.: Когнито-центр, 2012.
3. Литвин Т. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України: аналіз базових понять / Т. Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти. – Львів, 2012. – №2. – с. 9–14. Режим доступу: <http://www.ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/2364/>
4. Огурцов А.К. Образы образования. Западная философия образования. XX век / А. К.Огурцов, В. В. Платонов. – СПб. : РХГИ, 2004.
5. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования / И.А. Зимняя // «Эйдос». Интернет-журнал. – 2006. – 5 мая. <http://www.eidosru/journal/2006/0505.htm>
6. Frank J.R. Competency-based medical education: from theory to practice / J. R. Frank, L. S. Snell, O. T. Caffe [et al.] // Med. Teach. – 2010. – 32(8). – p. 638–645.